6) нові конкурентні переваги шляхом формування достатньої науково–дослідної бази, прогресивних та цільових інформаційних програм і технологій, устаткування тощо;

7) за використання уніфікованих інформаційних технологій і автоматизованих систем управління розвиваються зв'язки по вертикалі між виконавчими структурами в галузі ринкової, виробничої, соціальної інфраструктури, науково–технічного прогресу тощо;

8) нові тенденції, введення в дію нових нормативно–правових актів, досягнень НТП.

Не дозволяє:

1) пов'язати структурний аналіз із оптимізацією управління інноваційними процесами у промисловості;

2) використати принцип структурної інваріантності та суперпозиції складної системи;

Виконання завдання щодо формування інноваційного потенціалу країни передбачає наявність або сформування умов однакової вагомості впливу усіх незалежних змінних (факторів, загроз чи ризиків) на залежну при функціонуванні складної системи у нелінійному середовищі.

Література

1. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку / [Кіндзерський Ю.В., Якубовський М.М., Галиця І.О. та ін.]; за ред. канд. екон. наук Ю.В. Кіндзерського; НАН України; Ін–т екон. та прогнозув. – К., 2009. – 928 с.

2. Ладонько Л.С. Концептуальні підходи до вирішення проблем активізації інноваційних процесів у промисловості [Текст] / Л.С. Ладонько // Імперативи розвитку України в умовах глобалізації. Міжнародна науково–практична конференція. [м. Чернігів, 29–30 травня 2009 р.] – С. 46–54.

3. Ладонько Л.С. Алгоритм макроекономічного регулювання по досягненню національною промисловістю цільових орієнтирів інноваційного розвитку [Текст] / Л.С. Ладонько, О.М. Алимов // Економічна кібернетика : міжнародний науковий журнал, №1–2(55–56) 2009 – С. 4–13.

О.М. КРАВЧЕНКО,
аспірантка, Чернігівський державний інститут економіки і управління

Впровадження інвестиційних проектів у стратегічні пріоритети національної економіки на стадії довгострокового планування

Розглянуто інституційні підходи щодо закономірностей економічного зростання. Запропоновано терміни «компонент статичний інноваційно–інвестиційного модуля» та «компонент динамічний інноваційно–інвестиційного модуля». Здійснено на підставі модульного принципу розбивку стратегічних напрямів соціально–економічного розвитку.

Рассмотрены институциональные подходы относительно закономерностей экономического роста. Предложены термины «компонент статический инновационно–инвестиционного модуля» и «компонент динамический инновационно–инвестиционного модуля». Разбивка стратегических направлений социально–экономического развития осуществлена на основе модульного принципа.

Institutional approaches to economic growth patterns were discussed. The terms «static component of innovation and investment modulus» and «dynamic component of innovation and investment module» were introduced. The partitioning the strategic directions of socio–economic development were done based on the modular principle.

Постановка проблеми. Відсутність цілісної концепції управління національною економікою породжує безліч питань на сучасному етапі економічного розвитку України. Перехід на програмний метод управління, котрий містить в собі систему програм та проектів, передбачає удосконалення діючої системи управління економікою. В кожній програмі передбачається комплекс взаємопов'язаних з ресурсами, виконавцями й термінами здійснення заходів, які належать до різних сфер діяльності (наукової, проектно–конструкторської, будівельної, виробничої та ін.). Реалізація запланованих заходів необхідна для вирішення важливих соціально–економічних і науково–технічних проблем, широкого застосування досягнень науки й техніки з метою забезпечення концентрації ресурсів на пріоритетних напрямах соціально–економічного розвитку країни. За рівнем значущості програми поділяють на національні, державні (міждержавні), галузеві (міжгалузеві), регіональні та цільові комплексні, а також надзвичайні. Головними складовими будь–якої з цих програм є визначення цілей, які мають досягатися завдяки стратегічним напрямкам і враховувати можливі і наявні ресурси для досягнення мети.

Державна програма економічного і соціального розвитку (надалі програма) як комплексна система цільових завдань і планованих державними органами ефективних шляхів і за–

© О.М. КРАВЧЕНКО, 2011

собів досягнення поставлених цілей потребує не тільки встановлення термінів виконання цих завдань, визначення їх виконавців і джерел фінансування. Програма потребує також застосування дієвого механізму корегування на всіх етапах здійснення програмних заходів – від проекту до завершення чинної програми і реалізації наступної.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Для виявлення критеріїв щодо постановки завдань слід виділити такі принципи, об'єднавши їх внутрішніми взаємозв'язками (рис. 1).

Принцип безперервності при розробці державної програми соціально–економічного розвитку обумовлює взаємозв'язок її стратегічних напрямків. Принцип високого наукового рівня вимагає включити в план ті заходи, що відповідають сучасному рівню розвитку науки і техніки. Принцип гнучкості взаємопов'язаний з принципом безперервності і полягає в тому, що план і процес планування може змінювати свою направленість у зв'язку з виникненням непередбачуваних ситуацій. Принцип єдності полягає в тому, що планування має носити системний характер, тобто означає існування сукупності елементів планування. Їхній взаємозв'язок, наявність єдиного напряму їх розвитку, орієнтованого на загальні цілі [11]. В.Ф. Савченко у процесі функціонування економічного середовища за системним підходом виділяє такі складові: виробнича інфраструктура, грошова одиниця, грошово–кредитна система, митна система, фінансова система, національна ідея як рушійна сила спільноти, наявність спільної мови, моралі, культури, звичаїв і традицій [7]. Тим більш що програма як цілеспрямована система повинна мати такі важелі керування, котрі приведуть її до визначеного стану, компенсуючи зовнішні збурення. Досягнення мети в більшості випадків має імовірнісний характер [3].

За визначенням доктора економічних наук В. Хана, основним елементом будь–якої економічної структури вважається технологічна сукупність, яка складається із спеціалізованих технологічних процесів. Найважливіша властивість такої структури – цілісність [12]. Економічна структура як складана система є передусім цілісною сукупністю елементів. Тобто, з одного боку, система – це цілісне утворення, а з іншого – в її складі можуть бути чітко виокремленні цілісні об'єкти, які, в свою чергу, утворюють складні системи, однак будучи елементами системи більш складної організації. Однак не компоненти утворюють ціле (систему), а навпаки – при поділі цілого виявляють компоненти системи. Отже, первинність цілого – це головний постулат теорії систем. Система передусім є цілісна сукупність елементів. При певних умовах елементи системи можуть розглядатися як підсистеми. Це означає, що, з одного боку, система – цілісне утворення, а з іншого – в її складі можуть також бути виділені деякі цілісні об'єкти (елементи). При цьому елементи існують тільки в системі. Поза системою, це в кращому випадку, об'єкти, що володіють «системно–значимими властивостями». При входженні в систему елемент здобуває системно визначену властивість замість системно–значимої [3].

В економіці складаються стійкі технологічні ланцюги, які об'єднують пов'язані один з одним технологічні сукупності різних типів. Вони здійснюють послідовну переробку деякого набору вихідних ресурсів від видобутку корисних копалин до виробництва предметів кінцевого споживання. Велика група технологічних зв'язків, з'єднаних один з одним однотипними технологічними ланцюгами, утворює технологічний уклад. У його рамках здійснюється замкнутий макроекономічний цикл, що включає видобуток первинних виробничих ресурсів, усі стадії їх переробки і випуск набору кінцевих продуктів. Його іноді називають відтворювальним контуром [12]. Таким чином, ці технологічні зв'язки мають бути відображені в програмах соціально–економічного розвитку.

Інноваційно–інвестиційні процеси того чи іншого напряму здійснюються у всіх сферах соціальної та економічної діяльності держави, а програма, в свою чергу, повинна мати усталену модель впровадження інновацій та інвестицій в окремі галузі економіки [5]. В. Хан стверджує, що економічна теорія науково–технічного інноваційного розвитку ґрунтується на концепції технологічних укладів, котрі становлять сукупність технологічно пов'язаних між собою виробництв. Виробництва, що входять в один технологічний уклад, об'єднані однаковим технічним рівнем, вимогами до якості вихідної сировини, напівфабрикатів і кінцевої продукції, а також до кваліфікації робочої сили. Життєвий цикл його утворює зміст відповідного етапу науково–технічного прогресу

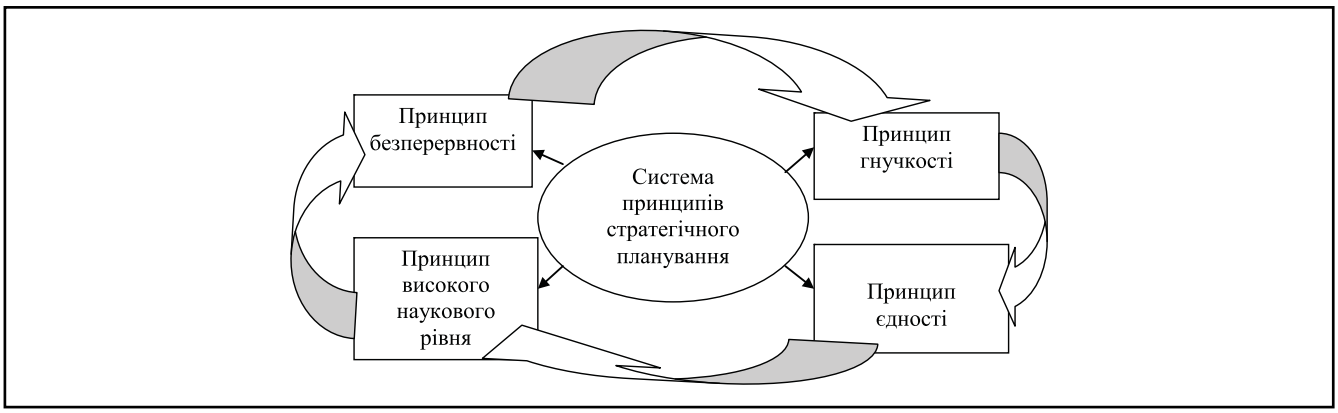

Рисунок 1. Система принципів стратегічного планування

(НТП), форма прояву якого визначається системою виробничих відносин [12].

Метою даної ***статті*** є виявлення шляхів реалізації стратегічних напрямів соціально–економічного розвитку завдяки методам управління інвестиційними проектами.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Проект державної програми економічного і соціального розвитку України на 2010 рік (надалі – програма–проект) був розроблений відповідно до завдань та положень Програми діяльності Кабінету Міністрів України «Подолання впливу світової фінансово–економічної кризи та поступальний розвиток», Декларації цілей та завдань бюджету на 2010 рік (Бюджетної декларації), Прогнозу економічного та соціального розвитку України на 2010 рік, проекту Стратегії розвитку України «Україна 2020: стратегія національної модернізації», Цілей Розвитку Тисячоліття – Україна [14].

З метою забезпечення оптимального балансу інтересів держави, найманих працівників та власників цілі та заходи, визначені програмою–проектом, реалізовуватимуться шляхом тісної співпраці органів державної влади, профспілок та роботодавців. Методичною основою розроблення Державної програми є Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [1].

Відповідно до результатів соціально–економічного розвитку країни, наявних проблем та впливу очікуваних змін зовнішньополітичної і зовнішньоекономічної ситуації на національну економіку у програмі–проекті визначено цілі, пріоритети соціально–економічного розвитку та система основних заходів щодо реалізації державної політики. Програма–проект не має дієвого механізму впровадження основних етапів економічного зростання на визначений період і по суті є документом для вивчення посадовцями всіх рівнів, науковцями і т.д.

Методологія управління цільовими комплексними програмами в сучасному стані перехідної економіки недостатньо задіяна, а особливо це стосується забезпечення інвестиціями. А тому важливим напрямом її удосконалення є використання та всебічний розвиток досвіду в процесі роботи з методами управління інвестиційними проектами. Таким чином програми можуть розглядатися як сукупність проектів, що утворюють мультипроект [10].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Проаналізувати стан проекту Державної програми економічного і соціального розвитку України на 2010 рік. Визначити основні пріоритети та шляхи їх досягнення. Запровадити модульний принцип при декомпозиції програми, застосувавши дієвий механізм статичного та динамічного компонентів інноваційно–інвестиційного модуля.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Економіка України – це система, яка поділяється на структури. Економічна наука розглядає структуру як якісне розчленування і кількісну пропорційність процесів виробництва, тобто відображує внутрішньовиробничі зв'язки та залежності, що виникають під впливом суспільного поділу праці, рівня розвитку продуктивних сил і системи виробничих відносин. Кількісна пропорційність визначається обсягом, розміром і наявністю матеріально–речових чинників виробництва, а також формами економічних зв'язків. Таким чином, класифікація економічної структури розподіляється на:

– галузеву (співвідношення між галузями економіки);

– секторальну (співвідношення між ринковим та неринковим секторами);

– територіальну (співвідношення між регіонами);

– інституційну (співвідношення між підприємствами інфраструктури та рештою суб'єктів господарської діяльності);

– зовнішньоекономічну (співвідношення між зовнішнім та внутрішнім секторами) [4].

Соціально–економічні відносини є засобом, механізмом створення матеріальної і духовної основи життя суспільства, його добробуту. Вони формують зміст і структуру національної економіки, її продуктивні сили, структуру й обсяги виробництва продукції, системи розподілу, обміну і споживання, соціальну інфраструктуру. Система економічних відносин охоплює усі верстви населення, інтегруючи їх матеріальні та соціальні інтереси, створюючи передумови задоволення матеріальних і духовних потреб [6].

За сучасних умов держава виступає ініціатором і організатором стратегічного науково–технічного програмування, розробки та втілення середньострокових і довгострокових програм розвитку галузей, що визначають науково–технічний прогрес, упровадження нових технологій.

Як доктрина в правовому полі діяльності держави програма економічного й соціального розвитку – документ, в якому передбачається комплекс взаємопов'язаних з ресурсами, виконавцями й термінами здійснення заходів, які належать до різних сфер діяльності (наукової, проектно–конструкторської, будівельної, виробничої та ін.). Реалізація запланованих заходів необхідна для вирішення важливих соціально–економічних і науково–технічних проблем, широкого застосування досягнень науки й техніки з метою забезпечення концентрації ресурсів на пріоритетних напрямах соціально–економічного розвитку країни. За рівнем значущості програми поділяють на національні, державні (міждержавні), галузеві (міжгалузеві), регіональні та цільові комплексні, а також надзвичайні.

Як інструмент економічного зростання програма економічного й соціального розвитку – це комплексна система цільових завдань і планованих державою ефективних шляхів і засобів досягнення поставлених цілей, термінів виконання цих завдань, їх виконавців і джерел фінансування. У програмі економічного й соціального розвитку України на середньострокову перспективу відображаються: оцінка економічного й соціального розвитку України за попередній період та економічна кон'юнктура, що очікується на початок періоду, на який розробляється програма; концепція економічного й соціального розвитку України на середньострокову перспективу;

макроекономічна та соціальна політика; інституційні перетворення; інвестиційна, інноваційна, структурна, науково–технічна та аграрна політика; зовнішньоекономічна політика; регіональна економічна та екологічна політика [4].

Одночасно з проектом Державної програми уряд України подає Верховній Раді: підсумки економічного й соціального розвитку України за період з початку поточного року; прогноз економічного й соціального розвитку на наступний рік; проект Державного бюджету України.

Стосовно оцінки економічного та соціального розвитку за попередній період, то аналіз індексів добувної та переробної промисловості за період 2008–2010 років показує різкий спад показників у 2008 році, у 2009 році та повільний приріст за період січень–жовтень 2010 року (табл. 1) [13].

За підсумками 2009 року інвестиції в основний капітал знизилися на 41,5% (рис. 2). Станом на 14 квітня 2010 року Державний комітет статистики оприлюднив звіт, в якому зазначалося, що скорочення інвестицій становило до 151, 78 млрд. грн.; у 2009 році освоєно 192,88 млрд. капітальних інвестицій, а у 2008 році – 272,07 млрд. грн. [13].

Починаючи з 2002 року відбувалося відчутне пожвавлення ділової активності і відповідно зростання обсягів освоєння інвестиційних ресурсів і до 2008 року. Різкий спад інвестиційних капіталовкладень у четвертому кварталі 2008 року і весь 2009 рік став наслідком фінансової кризи.

Основною метою програми–проекту економічного і соціального розвитку України на 2010 рік є відновлення економічного зростання із закладанням інвестиційного фундаменту подальшого стійкого розвитку, що стане базовою передумовою для розв'язання гострих соціальних проблем та загального підвищення добробуту населення [14]. Програма–проект має у своїй структурі два розділи.

Таблиця 1. Динаміка індексів промислової продукції в порівнянні з попередніми періодами, %

Галузь	2009 рік в порівнянні з 2008 роком, %	Січень–жовтень 2010 року в порівнянні з відповідним періодом 2009 року (приріст або спад), %
1	2	3
Добувна промисловість, всього:	89,3	+ 3,7
В т. ч. – добування метал. руд	88,2	+ 17,6
вугілля і торфу	92,4	–2
вуглеводнів	97,4	–8,6
Переробна промисловість, всього:	73,4	+ 12,9
Харчова промисловість, всього:	93,9	+ 2,2
Зокрема, кондитерська	97,7	+ 3,5
Молочна	90,8	–2,4
М'ясна	87,8	+ 5,7
Тютюнова	87,4	–9,9
Напої	92,6	+ 3,9
Хліб	90,7	–
Консервовані овочі, фрукти	83,3	–10,6
Легка промисловість, всього:	74,1	+ 7,1
у т.ч. текстиль	72,6	+ 14,3
Одяг, хутро, вироби з хутра	71,4	+ 3,2
Шкіра, вироби з шкіри	84	+ 5,4
Обробка деревини	75,1	+ 9,3
Целюлозно–паперове виробництво	81,2	+ 2,2
Кокс і продукти нафтопереробки	96,6	+ 3,1
Хімічна промисловість, всього:	76,8	+ 20,4
у т.ч. хімічні продукти	67,9	+ 24,3
Гума	64,7	+ 9,6
Пластмаси	79,5	+ 8
Мінеральна продукція	61,6	+ 6,6
Металургія, всього:	73,4	+ 12,3
В т. ч. чавун, сталь….	76,6	+ 11,3
Труби	65,7	+ 8,9
Кольорові метали	79,6	+ 4,6
Обробка сталі	61,7	+ 24
Металеві вироби	61,5	+ 16,8
Машинобудування, всього:	54,9	+ 32,9
у т.ч. електромашини	75,8	+ 21,3
Побутові прилади	69,6	+ 22,1
Контрольно–вимірювальні прилади	52,8	+ 7,8
Машини для добувної промисловості	52,1	+ 43,3
Сільгоспмашини	55,1	+ 72,4
Машини для металургії	48,7	+ 17
Залізничний рухомий склад	47,7	+ 154,4
автотранспорт	19,1	+ 10,6
Електроенергія	88,9	+ 11

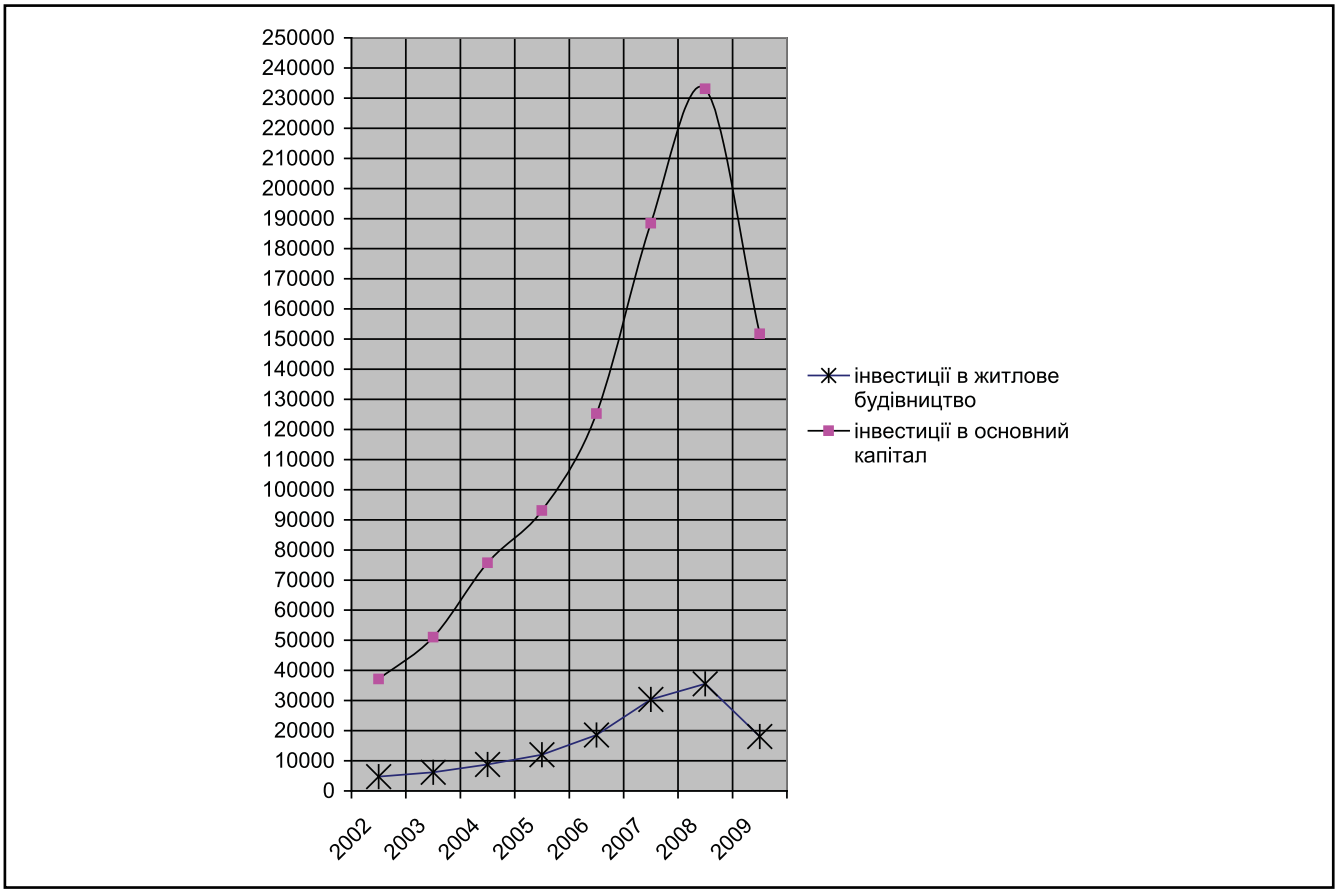

Рисунок 2. Динаміка інвестицій в основний капітал та інвестицій в основний капітал у житлове будівництво у фактичних цінах, млн. грн.

У розділі 1 «Оцінка тенденцій економічного розвитку У 2009 році» дуже скорочено розглянуто динаміку макроекономічних показників по основним галузям народного господарства в порівнянні на початку планового періоду станом на 1 січня 2009 року на початок другого півріччя 2009 року. Таким чином, не надано цілісної картини економічного зростання або спаду з відображенням на графіках, діаграмах та в таблицях.

Наступний розділ 2 «Цілі, пріоритети, завдання та заходи державної політики на 2010 рік» складається з семи напрямів.

Напрям 1 «Забезпечення сприятливих умов для підвищення адаптивності економіки до зовнішніх шоків» містить в собі одинадцять пріоритетів, котрі в свою чергу підрозділяються на завдання. Завдання досягаються завдяки відповідним компонентам.

Напрям 2 «Людина і сталий розвиток» складається з семи пріоритетів.

Напрям 3 «Технологічний прорив в індустрії» має всього три основні пріоритети.

Напрям 4 «Зняття інфраструктурних обмежень» містить тільки один пріоритет.

Напрям 5 «Перехід до високоефективного агропромислового виробництва» має всього один пріоритет.

Напрям 6 «Створення сучасної інноваційної системи» – жодного пріоритету.

Напрям 7 «Україна і світ» не має жодного пріоритету і є, по суті, декларативним.

Основними компонентами, котрими досягаються виконання завдань по визначених програмою–проектом пріоритетах, є такі:

Компонент А. Внесення змін до нормативно–правової бази – прийняття відповідних законів або внесення змін до діючих законодавчих актів з метою усунення диспропорцій для всіх суб'єктів господарської діяльності.

Компонент Б. Програмно–цільовий – передбачається перегляд усіх цільових програм з метою уникнення дублювання в них заходів та завдань, що надасть можливість підвищити ефективність їх бюджетування.

Компонент В. Посилення кадрового потенціалу та підвищення якості державних послуг – посилення особистої відповідальності при запровадженні сучасних методів навчання та управління кадровим потенціалом з однієї сторони, та розробка нової моделі класифікації посад державних службовців, підготовка та виконання тренінгових програм у сфері державної служби, державного управління і європейської інтеграції для працівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Компонент Г. Структурно–організаційні та інформаційні заходи – розробка системи моніторингу та механізмів реалізації заходів державних цільових програм.

Компонент Д. Пряма бюджетна підтримка – при підготовці переліків пріоритетних регіональних інвестиційних проектів, що потребують першочергової фінансової допомоги з державного бюджету у 2010 році.

Компонент Е. Міжнародне співробітництво та євроінтеграція – залучення інвестицій, у тому числі кредитів та технічної допомоги міжнародних фінансових організацій.

Розглянемо пріоритети напряму І і визначимо, якими компонентами досягаються виконання їх завдань (табл. 2).

Як видно з табл. 2, присутність компоненти А (внесення змін до нормативно–правової бази) у всіх без винятку пріоритетах вказує на недосконаліть правого поля України. Водночас для досягнення високих темпів зростання макроекономічних показників потребує вдосконалення система управління національним господарством. Необхідне запровадження ефективних механізмів народногосподарських зв'язків з урахуванням кращого європейського досвіду. Відсутність компоненти Д (пряма бюджетна підтримка) у більшості пріоритетів робить їх недосяжними в практичному руслі на сучасному етапі.

Сучасні тенденції розвитку світових і національних програм соціально–економічного розвитку та впровадження інноваційних технологій зумовлюють використання технологій управління проектами для забезпечення їх успішної та ефективної реалізації. Промисловий сектор економіки України реформується у зв'язку з переходом до ринкових умов господарювання. Підприємства потребують реструктуризації капіталу, оновлення основних виробничих фондів, технології, організації виробництва. Все це вимагає значних фінансових ресурсів, якими підприємства не володіють, оскільки працюють збитково. Велика кредиторська заборгованість робить неможливим отримання банківських кредитів. Кошти від приватизації не є інвестиціями, оскільки прямують до бюджету країни.

За наведених обставин виникає потреба на державному та місцевих рівнях в контексті національних стратегій та програм, а також із врахуванням світових фінансово–економічних тенденцій, розробити адекватний механізм, який забезпечить оптимізацію взаємозв'язків різних суб'єктів інвестиційної діяльності. Активізація інвестиційних процесів як на рівні окремих підприємств чи галузей, так і в економіці України в цілому стане необхідною передумовою позитивних досягнень в боротьбі за потужний національний капітал і достатні світові інвестиційні ресурси [8]. Кожен проект: або направлений на отримання прибутку, або соціальний, що має своєю метою отримання соціального ефекту – потребує значних капіталовкладень. Саме з метою формування та впровадження ефективної інвестиційної політики, створення дієвого високопродуктивного інвестиційного клімату розробляються короткострокові, середньострокові та довгострокові програми і стратегії соціально–економічного розвитку. Чітко визначені завдання, напрями, пріоритети, а також заходи і механізми сприятимуть збільшенню надходжень інвестицій, особливо іноземних, в економіку України для забезпечення її стрімкого та стабільного розвитку. Програму соціально–економічного розвитку можна представити за модульним принципом як модель з чотирьох рівнів (рис. 3).

Визначення 1. Статичні компоненти інвестиційно–інноваційного модуля (ІІМ) – складна комплексна система народногосподарської діяльності людини у відповідних сферах, де враховується галузевий принцип в межах територіального та інформаційного простору України як держави. Такі компоненти мають природу постійного, усталеного багатовіковим досвідом, розвитку соціально–економічних відносин.

Визначення 2. Динамічний компонент ІІМ – система застосування методів та сучасних досягнень науково–технічного прогресу з метою досягнення ефектів економічного зростання та поступів на шляху соціального розвитку суспільства.

Представлена модель програми соціально–економічного розвитку має чотири рівні:

1. Рівень ЗНАННЯ акумулює накопичений досвід та теоретичні знання у формі методів та засобів застосування у практичній діяльності людей.

2. Рівень ТЕХНОЛОГІЇ визначає рівень застосування сучасних техніки та технології шляхом створення власного виробництва засобів виробництва та кінцевого продукту, а також шляхом перенесення чи запозичення досвіду розвинених країн в області застосування новітніх технологій.

Таблиця 2. Система «пріоритет–компонент» напряму І

Пріоритети сталого розвитку	Якими компонентами досягається
Пріоритет 1.1. Макроекономічна стабільність	А, Б, Г, Е
Пріоритет 1.2. Оптимізація ролі держави та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності	А, Б, В, Е
Пріоритет 1.3. Розвиток конкуренції на внутрішньому ринку	А, Г, Е
Пріоритет 1.4. Становлення громадянського суспільства та підвищення ефективності дій Уряду	А, Б,В, Г, Е
Пріоритет 1.5. Оптимізація структури державного сектору економіки	А, Б, Г, Е
Пріоритет 1.6. Підвищення ефективності управління об'єктами державної власності	А,В,Г, Е
Пріоритет 1.7. Розвиток фінансових ринків	А,Б,В
Пріоритет 1.8. Підвищення конкурентоспроможності регіонів	А,Б,В,Г,Д, Е
Пріоритет 1.9. Побудова раціональної просторової основи організації публічної влади	А, Г
Пріоритет 1.10. Забезпечення стабільного інвестування економіки країни	А, Б, В, Г, Д, Е
Пріоритет 1.11. Формування єдиної комплексної державної експортної політики	А, Б, В, Г, Е

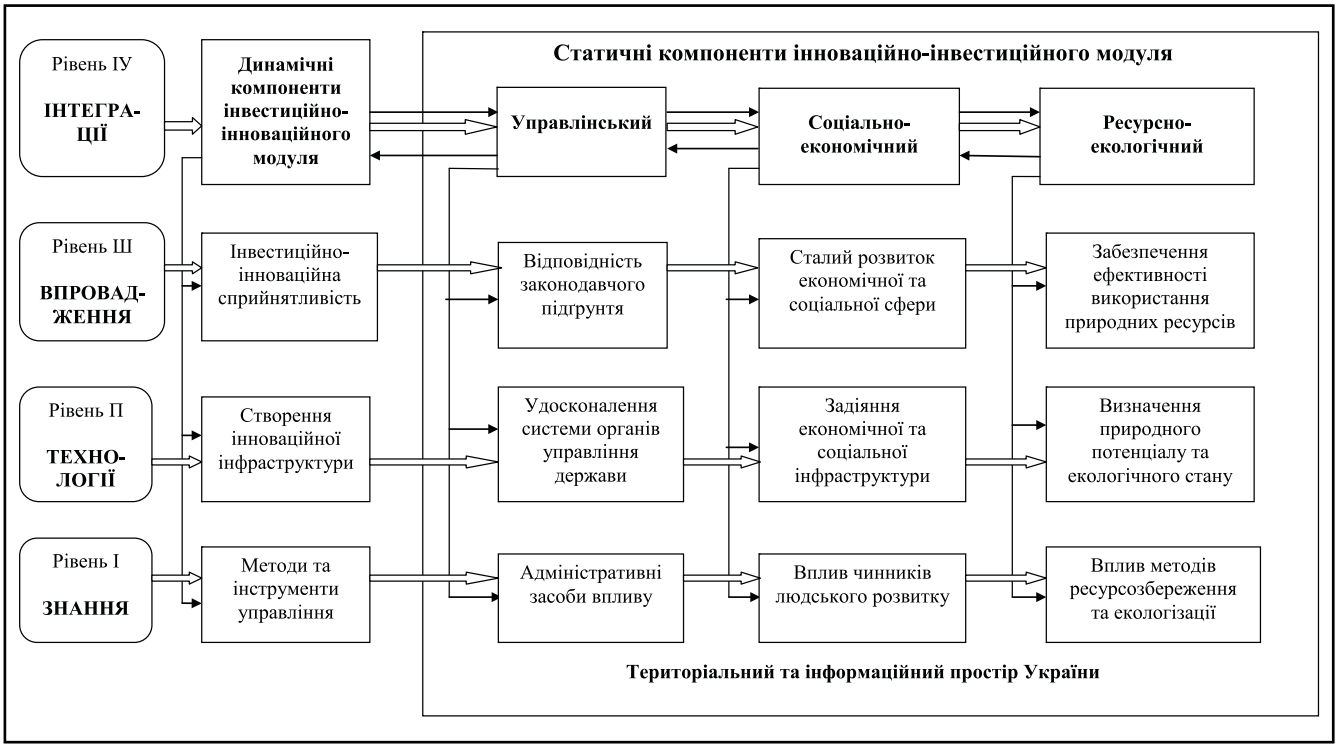

Рисунок 3. Модель відтворення програми соціально–економічного розвитку за модульним принципом

3. Рівень ВПРОВАДЖЕННЯ – стан реалізації інвестиційно–інноваційних проектів у всіх сферах діяльності суспільства з урахуванням пропорційного динамічного розвитку економіки держави.

4. Найвищий рівень ІНТЕГРАЦІЇ – рівень цілісної системи інвестиційно–інноваційного модуля всіх внутрішніх взаємозв'язків та зовнішніх впливів і обмежень.

Інноваційно–інвестиційний модуль як складна система технологічних зв'язків в межах усталених комплексів народногосподарської діяльності людини дозволяє залучити відповідні інвестиційні ресурси для впровадження нових технологій, знань, продуктів протягом дії програм соціально–економічного розвитку на визначений період [9].

Сутність структурування національної економіки повинен відображатися у взаємодії стратегічних напрямів соціально–економічного розвитку. Структурні пропорції різного характеру відображають відповідні співвідношення між складовими господарського комплексу.

Структурованість національної економіки закономірно має відображатися і в програмному забезпеченні її розвитку.

Технологічні уклади – основа інноваційного розвитку. По технологічним параметрам розрізняють інновації продуктові та процесні. За допомогою продуктових інновацій отримують принципово нові соціально корисні продукти із застосуванням нових матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих вузлів. Процесні інновації полягають в розробці та застосуванні нових технологій, методів організації, створенні нових організаційних структур [5]. Інноваційно–інвестиційний модуль має природу процесних інновацій і таким чином повинен об'єднувати завдяки технологічним зв'язкам всі етапи економічних перетворень в рамках програм соціально–економічного розвитку. Вибір та об'єднання технологій в єдиний процес становлення виробничих відносин є суть процес управління економікою. Вважається, що сучасне суспільство є органічно зануреним в технологічний простір, і потрібно тільки знайти свій шлях. Кожна з технологій розвивається з врахуванням попереднього досвіду, і надалі її супроводжують технічні та економічні, соціологічні та екологічні, політичні та організаційні проблеми сьогодення [5].

Висновки

Одним з основних стратегічних напрямків програм соціально–економічного розвитку таким чином є інноваційно–інвестиційний модуль, котрий в поєднанні з іншими складовими становить єдиний цілісний механізм соціально–економічного розвитку на визначений період. Застосування модульного принципу при розробці таких програм є ефективним і простим у виконанні основних етапів виконання проектів розвитку регіону і держави в цілому.

Альтернативним варіантом інвестування економіки України щодо державного забезпечення є внутрішні та зовнішні інвестиції. Як відзначено в Законі України «Про інвестиційну діяльність», створення пільгових умов інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямах, спроможне забезпечити реалізацію національних інтересів України шляхом сприяння надходження інвестицій в реальний сектор економіки, створення ефективної системи захисту прав і інтересів інвесторів, як вітчизняних, так і іноземних [2]. Проблема полягає в тому, що українські підприємства не стали прива–

бливими об'єктами для національних інвесторів. Надто незадовільними залишаються темпи зростання прямих іноземних інвестицій. Лише деякі суб'єкти господарювання промисловості України відповідають критеріям авторитетних світових рейтингових агентств. Це підприємства хімії, нафтохімії, паливно–енергетичного комплексу.

Розробка державних програм економічного й соціального розвитку регіонів відбувається з орієнтацією на проект національної програми соціально–економічного розвитку.

Доцільно застосувати ефект інноваційно–інвестиційного модуля при розробці програм соціально–економічного розвитку на 2011 рік на регіональному рівні.

Література

1. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України [Електронний ресурс]: закон України від 23.03.2000 р №1602–Ш // Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua

2. Про інвестиційну діяльність [Текст]: Закон України від 18 вересня 1991 р. №1560–XII // Юридичний вісник України. – 2007. – №40.

3. Бурачек В.Г. Основи системного аналізу. Конспект лекцій [Текст] / В.Г. Бурачек, В.І. Зацерковний. – Чернігів: ЧДІЕіУ, 2010. – 152 с.

4. Перехідна економіка [Текст]: підручник / В.М. Геєць, Є.Г. Панченко, Е.М. Лібанова [та ін.]; за ред. В.М. Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.: іл.

5. Гринев В.Ф. Инновационный менеджмент [Текст]: учеб. пособие / В.Ф. Гринев. – К.: МАУП, 2001. – 152 с.

6. Заблоцький Б.Ф. Національна економіка [Текст]: підручник / Б.Ф. Заблоцький. – Львів: Новий Світ–2000, 2010. – 582 с.

7. Савченко В.Ф. Потенціал національної економіки України [Текст]: монографія / В.Ф. Савченко. – Чернігів: ЧДІЕіУ, 2009. – 274 с.

8. Кравченко О.М. Програми стратегічного розвитку регіону: переваги та недоліки [Текст] / О.М. Кравченко // Управління проектами та розвиток виробництва: Збірник наукових праць. – 2009. – №3(31). – С. 22–30.

9. Кравченко О.М. Сутність і призначення інвестиційного модуля в програмах регіонального розвитку [Текст] / О.М. Кравченко // Управління проектами та розвиток виробництва: Збірник наукових праць. – 2010. – №1(33). – С. 119–127.

10. Мазур И.И. Управление проектами [Текст]: справочное пособие / И.И. Мазур, В.Д. Шапиро [и др.]; под редакцией И.И. Мазура и В.Д. Шапиро. – М.: Высшая школа, 2001. – 875 с.: илл.

11. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства. Практикум [Текст]: навчальний посібник / Г.М. Тарасюк. – К.: Кондор, 2004. – 266 с.

12. Хан В. Закономірності економічного зростання [Текст] / В. Хан // Економіст: Збірник наукових праць. – 2007. – №5. – С. 56–61.

13. Статистичні дані за 2009–2010 роки [Електронний ресурс] // режим доступу: ukrctat.gov.ua

14. Проект Державної програми соціально–економічного розвитку на 2010 рік [Електронний ресурс] // режим доступу: http://gue.cg.ukrtel.net

М.І. ЛЯХНО,
аспірант, НДЕІ

Загальні методичні підходи до прогнозування науково–технічного прогресу (НТП)

Стаття присвячена розкриттю сутності соціально–економічного прогнозування з врахуванням НТП, завдань і методів прогнозування НТП на різних стадіях його розвитку, при цьому розглянуто можливість застосування факторних та структурних моделей у прогнозуванні. Особлива увага приділена динамічній моделі міжгалузевого балансу як унікального інструмента вирішення прогнозних завдань.

Статья посвящена раскрытию сути социально–экономического прогнозирования, задач и методов прогнозирования НТП на разных стадиях его развития, при этом рассматривается возможность применения факторных и структурных моделей в прогнозировании. Особое внимание уделено динамической модели межотраслевого баланса как уникального инструмента решения прогнозных задач.

The article is devoted to disclosing the essence of the socio–economic forecasting, objectives and methods of forecasting STPs at different stages of its development, while considered the possibility of application of factor and structural models in forecasting. Particular attention is paid to the dynamic model of input–output balance, as a unique tool for solving prediction problems.

Постановка проблеми. Науково–технічний прогрес є безперервним і складним процесом відкриття і використання нових знань і досягнень в господарському житті. У результаті НТП відбувається розвиток і вдосконалення всіх елементів продуктивних сил: засобів і предметів праці, робочої сили, технології, організації та управління виробництвом, а безпосереднім результатом НТП є інновації або нововведення і зміни техніки і технології, в яких реалізуються

© М.І. ЛЯХНО, 2011